

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2024

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea
Tratatului internațional privind schimbul de date în scopul verificării
declarațiilor de avere, semnat la Chișinău la 23 octombrie 2023**

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege cu privire la ratificarea Tratatului internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere, semnat la Chișinău la 23 octombrie 2023.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe

Mihail POPȘOI

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

LEGE**cu privire la ratificarea Tratatului internațional
privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere,
semnat la Chișinău la 23 octombrie 2023**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Tratatul internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere, semnat la Chișinău la 23 octombrie 2023.

Art. 2. – Guvernul și alte instituții și autorități ale statului vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor tratatului menționat.

Art. 3. – În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Tratatul internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere, semnat la Chișinău la 23 octombrie 2023, Republica Moldova desemnează Autoritatea Națională de Integritate în calitate de punct focal național responsabil de realizarea schimbului de informații privind declarațiile de avere, prevăzute de tratatul nominalizat.

Art. 4. – Ministerul Afacerilor Externe va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de ratificare.

Art. 5. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Expunere de motive privind oportunitatea ratificării

Tratatului internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale

Tratatul internațional privind schimbul de date în scopul verificării declarațiilor de avere (în continuare - Tratat) este un instrument internațional elaborat sub egida Inițiativei Regionale Anticorupție (Regional Anti-corruption Initiative, RAI) în cadrul mai multor runde, participarea la acestea fiind asigurată de reprezentanții autorităților anticorupție din statele membre ale organizației (Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord, România și Serbia), precum și a organizațiilor de profil. Din partea Republicii Moldova participarea a fost asigurată de reprezentanții Centrului Național Anticorupție.

Nivelul tratatului: interstatal.

Forma și conținutul tratatului: Tratatul este format din preambul, 18 articole structurate în III capitole, precum și o anexă.

2. Informații privind conținutul tratatului

Tratatul formalizează un instrument de cooperare administrativă, aria sa de aplicare limitându-se la verificarea interstatală a declarațiilor de avere depuse de funcționarii publici.

Scopul acestuia constă în prevenirea și combaterea corupției prin asigurarea unui schimb administrativ direct de informații privind declarațiile de avere între Părțile la Tratat.

Aplicabilitatea generală. Tratatul se va aplica schimburilor de informații indiferent de faptul dacă sistemul de declarare al Părții solicitate include aspecte identice referitoare la informațiile financiare sau la interesele personale, acoperă aceleași categorii de declaranți, utilizează aceleași proceduri pentru verificarea veridicității declarațiilor sau prevede aceleași consecințe ca și sistemul de declarare al Părții solicitante.

Aplicabilitatea extinsă. Adițional, Tratatul se va aplica schimburilor de informații în situațiile în care Partea solicitată să furnizeze informațiile nu impune niciunui declarant din jurisdicția sa obligația de a depune declarații de avere.

Majoritatea statelor lumii obligă funcționarii publici să-și declare veniturile, bunurile și interesele financiare. Asemenea înregistrări urmăresc prevenirea și detectarea timpurie a abuzurilor în exercitarea funcțiilor publice, precum și crearea unui climat de integritate pentru funcționarii publici. Se va nota că, la nivelul comunității internaționale, diferite organisme de integritate compară declarațiile depuse cu datele cuprinse în registrele naționale de carte funciară, în registrele auto, în registrele pentru înregistrarea societăților private, cu informațiile bancare sau cu bazele de date fiscale existente. Această monitorizare reprezintă un instrument util în lupta împotriva corupției, contribuind la respectarea regulilor de integritate de către funcționarii publici.

Cu toate acestea, numeroși funcționari publici recurg la achiziționarea proprietăților imobiliare în străinătate, deținerea afacerilor sau deschiderea depozitelor bancare la instituții financiare străine. Tăinuirea acestor averi și interese personale este relativ simplă. Funcționarii publici se abțin pur și

simplu de la declararea acestora, în pofida exigențelor imperative ale legii statului pe teritoriul căruia aceștia activează. Prin urmare, organismele de integritate responsabile de verificarea veridicității declarațiilor de avere și interese personale se află în imposibilitatea de a accesa astfel de informații deținute de autoritățile similare din străinătate. Până la momentul actual, nu există niciun mecanism legal care să permită organismelor de integritate să realizeze schimburi de date la nivel internațional în legătură cu propriile verificări administrative.

În scopul realizării acestui obiectiv, Tratatul facilitează această corespondență interstatală de date, având drept punct de reper prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New-York, la 31 octombrie 2003. În consecință, organismele de integritate din două state părți la Tratat vor obține posibilitatea de a realiza schimburi de date dacă acestea utilizează aceeași categorie de date în scopul verificării. De asemenea, autoritățile competente vor putea furniza date suplimentare pe care doar statul solicitant le utilizează pentru verificarea declarațiilor.

Tratatul va intra în vigoare în termen de treizeci de zile de la data depunerii a cel puțin trei instrumente de ratificare, acceptare sau aprobare. Pentru fiecare stat sau teritoriu care va accepta, ratifica, aproba sau va adera la acesta după intrarea sa în vigoare, Tratatul va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii instrumentului de acceptare, ratificare, aprobare sau aderare corespunzător. Până la momentul intrării sale în vigoare, Tratatul poate fi aplicat provizoriu de statele care l-au semnat, prin formularea unei declarații în acest sens cu ocazia semnării.

Orice Parte poate denunța Tratatul printr-o notificare scrisă adresată depozitarului. O asemenea denunțare va deveni efectivă în termen de șase luni de la data recepționării notificării de către depozitar.

După expirarea unui termen de trei ani de la data intrării în vigoare a Tratatului, orice Parte poate propune modificări la acesta și le poate transmite depozitarului care, la rândul său, va comunica modificările propuse Părților în vederea analizării acestora. În situația în care cel puțin trei Părți își exprimă acordul în acest sens, depozitarul va convoca o reuniune a Părților pentru a supune discuțiilor și a decide asupra propunerilor formulate. În cadrul reuniunii vor fi depuse toate diligențele necesare pentru a se ajunge la un consens cu privire la fiecare modificare propusă. În caz contrar, adoptarea unei modificări se va realiza cu votul unei majorități de două treimi din numărul Părților prezente cu drept de vot. Orice modificare adoptată este supusă procedurilor de ratificare, acceptare sau, după caz, aprobare de către Părți.

B. Analiză de impact

1. Informații generale

Tratatul se bazează pe cinci principii fundamentale:

- schimburile administrative de date trebuie să fie limitate la scopul verificării declarațiilor de avere (articolul 1);
- cooperarea voluntară (articolul 6);
- aplicabilitatea la un spectru variat de sisteme de declarare (articolul 1 paragraful 2);
- schimburile de date trebuie să fie limitate la restricțiile legale aplicabile atât părții solicitante cât și părții solicitate (articolul 4 paragraful 2 (c), articolul 6 paragraful 1);
- protecția și confidențialitatea datelor (articolul 9).

2. Aspectul politic, cultural și social

Prevederile Tratatului nu contravin politicii interne și externe promovate de Republica Moldova și nu limitează schimburile de informații prevăzute de alte acorduri internaționale. Nici o prevedere din Tratat nu va fi interpretată ca restricționând sau afectând alte obligații internaționale ale statului.

3. Aspectul economic și de mediu

Tratatul nu conține prevederi care ar avea repercusiuni negative asupra economiei și mediului Republicii Moldova.

4. Aspectul normativ

Tratatul este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, Convenției privind asistența administrativă reciprocă în materie fiscală, adoptată la Strasbourg, la 25 ianuarie 1988, Convenției-model privind schimbul de informații în materie fiscală din 2002, elaborată de Grupul de Lucru al Forumului Global al OCDE privind Schimbul Eficient de Informații, precum și cu Principiile la nivel înalt privind declararea averilor de către funcționarii publici, din anul 2012, adoptate de Grupul Celor Douăzeci (G20), alte tratate internaționale în vigoare și angajamente asumate de țara noastră pe plan internațional.

5. Aspectul instituțional și organizatoric

Aplicarea prevederilor Tratatului nu necesită înființarea unor structuri noi sau modificarea celor existente și nu va abilita instituțiile implicate cu împuterniciri noi.

În ceea ce privește Republica Moldova, Punctul Focal (autoritatea competentă) va fi Autoritatea Națională de Integritate, care va furniza, la cerere, informațiile solicitate.

6. Aspectul financiar

Tratatul nu va implica angajamente financiare suplimentare din partea Republicii Moldova în vederea implementării dispozițiilor acestuia.

7. Aspectul temporar

Tratatul va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii instrumentului de ratificare de către Republica Moldova, precum și de la finalizarea tuturor procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a acestuia (aprobarea prin hotărâre de Guvern a proiectului de lege cu privire la ratificarea Tratatului, precum și ratificarea acestuia ulterioară de către Parlamentul Republicii Moldova).

C. Analiza oportunității ratificării

Textul Tratatului constituie rezultatul a trei seminare organizate pe parcursul anilor 2015 și 2016 și a două runde de negocieri din anul 2018 (Academia Internațională Anticorupție, Laxenburg, Austria) și 2019 (Podgorica, Muntenegru) cu reprezentanți ai organismelor de integritate, ai ministerelor de justiție și ministerelor afacerilor externe din Europa de Sud-Est, precum și cu reprezentanți ai factorilor internaționali interesați (Institutul de Governanță din Basel, Consiliul Regional de Cooperare, Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Banca Mondială). Delegații din Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Muntenegru, Macedonia de Nord și Republica Serbia, precum și observatorii din Kosovo și Republica Moldova au definitivat textul Tratatului în cadrul celor două runde de negocieri din anii 2018 și 2019, în timp ce reprezentanții din

Croația și România au acordat asistență la elaborarea primelor versiuni ale acestuia din anii 2015 și 2016. Agenția Austriacă de Cooperare pentru Dezvoltare a finanțat procesul de elaborare și negociere a Tratatului. În consecință, cu suportul RAI, în data de 19 martie 2021, la Belgrad, Guvernul Republicii Serbia a găzduit ceremonia de semnare a Tratatului de către Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia.

În temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova nr.906 din 27.04.2023, la data de 23 octombrie 2023, la Chișinău, Ministerul Justiției a găzduit ceremonia oficială de semnare a Tratatului de către Republica Moldova. Acesta a fost semnat în numele Republicii Moldova de dna Veronica Mihailov-Moraru, ministru a justiției, fiind împuternicită în acest sens prin deplinele puteri eliberate de ministrul afacerilor externe și integrării europene. Procesul-verbal de semnare în numele Republicii Moldova a Tratatului a fost contrasemnat și de dna Laura Ștefan, președinta RAI.

Tratatul va intra în vigoare în termen de treizeci de zile de la data depunerii a cel puțin trei instrumente de ratificare, acceptare sau aprobare. Pentru fiecare stat sau teritoriu care va accepta, ratifica, aproba sau adera la Tratat după intrarea sa în vigoare, acesta va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii instrumentului relevant. Aceeași regulă se aplică și aderării Uniunii Europene la Tratatul dat.

Tratatul urmează a fi ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova. Instrumentul de ratificare va fi depus la Guvernul Republicii Serbia, ce îndeplinește funcția de depozitar al Tratatului. La momentul actual nu se consideră oportună formularea unor rezerve sau declarații la acesta.

Tratatul are un termen de valabilitate nelimitat. Orice Parte îl poate denunța printr-o notificare scrisă transmisă depozitarului. O astfel de denunțare va deveni efectivă în termen de șase luni de la data recepționării notificării de către depozitar.

Secretar de stat

Eduard SERBENCO